

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av gymnasieskolors åtgärder vid
fusk gällande LBS Kreativa Gymnasiet Borås med LBS
Kreativa Gymnasiet AB som huvudman i Borås kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av LBS Kreativa Gymnasiet i Borås med LBS Kreativa Gymnasiet AB som huvudman i Borås kommun avseende kvaliteten i skolenhetens åtgärder vid fusk. Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Följande frågeställningar ingår i granskningen:

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?
2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Kvalitetskriterierna finns i bilaga 1.

Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, i flera delar men utvecklingsområden finns eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att verksamheten uppfyller kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 finns granskningens författningsstöd. I denna granskning använder Skolinspektionen begreppet "vilseledande" som synonym till begreppet "fusk".

Beslut

Rektorns ledning och samordning av arbetet för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

LBS Kreativa Gymnasiet uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att rektorns ledning och samordning av arbetet med åtgärder vid fusk **i flera delar** ger lärarna förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande del:

- Tydliggör gemensamma arbetssätt om hur lärarna ska hantera situationer där en eller flera elever vilseleder med otillåtet användande av AI-verktyg i olika skolämnen.

Lärarnas beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

LBS Kreativa Gymnasiet uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att lärarnas arbete med åtgärder vid fusk i **hög utsträckning** ger dem beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Utifrån Skolinspektionens kvalitetskriterier har utredningen visat att verksamheten inom det granskade området fungerar väl.

Uppföljning

LBS Kreativa Gymnasiet AB ska senast **den 5 mars 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdet och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Skicka redogörelsen till **skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se**. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer 2026:3793 för granskningen i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Rektorns ledning och samordning

Lärarnas förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att ge lärarna förutsättningar att arbeta för att utveckla sin bedömningspraktik samt deras möjligheter att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande.

Lärarnas förutsättningar att arbeta med sin bedömningspraktik för att motverka vilseledande

Granskningen visar att rektorn möjliggör för lärarna att arbeta med bedömning och betygssättning på ett sätt som stärker varje lärares beredskap att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har tillräckligt med tid att utveckla sin bedömningspraktik och att de i detta arbete inkluderar frågor om att motverka och upptäcka fusk. Av dokumentation från huvudmannen som Skolinspektionen tagit del av framgår att det i skolans systematiska arbete om betyg och bedömning ingår att arbeta med att upptäcka och motverka elevers vilseledande handlingar. I intervjuer med lärare och rektor framkommer att lärarna använder en del av sin arbetsförlagda tid och förtroendetid till att arbeta med att minska risker för fusk. I intervjuer med såväl lärarna som rektor framkommer att frågor kring fusk och otillåten användning av AI är aktuella frågor på skolan samt även att respektive lärare på skolan arbetar med skolämnen som är av olika karaktär vilket ställer krav på deras förmåga att motverka och upptäcka fusk.

Lärarnas förutsättningar att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna ska ha goda förutsättningar att samverka i syfte att stärka sin beredskap att motverka och upptäcka fusk.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har tid och forum för att regelbundet samverka på ett sätt som stärker deras beredskap och utvecklar deras samsyn gällande fusk och generativ AI vid olika bedömningssituationer. I dokumentation från huvudmannen och i intervjuer med lärare och rektor

framkommer att lärarna på skolan är organiserade i två arbetslag som har gemensamma veckomöten där lärarna regelbundet behandlar frågor om bedömning och betygssättning för att skapa gemensam beredskap att motverka och upptäcka fusk. Utöver det har lärarna regelbundna arbetslagsmöten och informella diskussioner i lärarkollegiet som handlar om bedömning och betygssättning och om hur de stärker sin beredskap att motverka och upptäcka elevers vilseledande handlingar. Såväl lärarna som rektorn uppger att det råder en stor flexibilitet inom kollegiet som bidrar till att det är lätt att lära av andras kompetenser. Lärarna uppger att de arbetar utifrån "dela-kulturen". Det innebär exempelvis att när någon introducerar nya AI-verktyg eller system i utbildningen så tar lärarna upp detta gemensamt flera gånger per läsår. Lärarna uppger också att det finns lärare på skolan som är väldigt kompetenta inom AI och att hitta AI-fusk och att de sprider sin kunskap till övriga kollegor så att alla lärare får en gemensam insikt om hur de kan minimera risker för fusk. Rektorn bekräftar lärarnas utsagor om att det finns en möteskultur med flera forum för att gemensamt prata om utvecklingsarbete och i det arbetet ingår att samtala om beredskap mot fusk.

Rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande

Granskningen visar att rektorn skaffar sig kännedom om lärarnas behov av kompetensutveckling avseende hantering av fusk vid bedömningssituationer och erbjuder vid behov sådan kompetensutveckling.

Av granskningen framgår att rektorn tar reda på lärarnas behov av kompetensutveckling om fusk exempelvis genom otillåten AI-användning. I dokumentation från huvudmannen och i intervju med rektor framkommer att rektorn vid de årliga medarbetarsamtalen följer upp varje medarbetares behov av kompetensutveckling och de kompetensutvecklingsinsatser som medarbetarna medverkat i under det aktuella läsåret. Därutöver följer rektorn upp behovet av kompetensutveckling genom regelbundna diskussioner med lärarna vid olika möten och under skolans utvecklingskonferenser. Rektorn uppger att hen regelbundet diskuterar detta med lärarna för att skapa sig en bild över lärarnas kompetens och behov av kompetensutveckling i att upptäcka och motverka fuska med hjälp av exempelvis generativ AI. Rektorn följer särskilt upp behoven av kompetensutveckling bland icke-legitimerade, nyanställda och mindre erfarna lärare.

Vidare framgår av granskningen att rektorn erbjuder lärarna kompetensutveckling gällande fusk och AI-användning. I dokumentation från huvudmannen och i intervjuer med såväl lärare som rektor framkommer att alla undervisande lärare har genomgått fortbildning via Karlstad universitet samt deltagit i obligatoriska bedömningskurser som är initierat av rektorn som ett led att skapa rättssäkrare betygssättning samt minimera risker för fusk. Vidare framkommer i intervjuer med lärarna att skolans huvudman erbjudit alla lärare

utbildning som handlar om AI-användning och att motverka och hantera fusk. Lärarna har också deltagit i konferenser. De berättar även att det regelbundet sker extra kompetensutvecklingsinsatser som stärker deras beredskap att motverka och upptäcka elevers vilseledande handlingar. Vidare finns ett nationellt nätverk mellan huvudmannens skolenheter, som innefattar diskussioner mellan lärare om vilken kompetensutveckling lärarna har när det gäller att motverka och upptäcka fusk. Lärarna berättar även att skolan har en förstelärare som arbetar med att leda det kollegiala arbetet kring digitalisering av AI på skolenheten. Rektorn berättar att hen ger särskilt stöd till nyanställda lärare på skolan genom att de får en mentor som ger dem stöd i arbetet kring att motverka och upptäcka fusk.

Samordnad information på skolan

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att samordna information om betyg, rättigheter och skyldigheter på skolan och som inkluderar frågor om vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt och att lärarna ska informera eleverna på skolan om vad som är tillåtet och inte i anslutning till bedömningstillfällen.

Rektorns arbete med att samordna information om vilseledande på skolan

Granskningen visar att det finns information som innefattar skolenhetens förhållningssätt och rutiner för att hantera fusk. Informationen är samordnad, enhetlig och väl avvägd.

Av granskningen framgår att det på skolenheten finns samordnad och enhetlig information om betygssättning, rättigheter och skyldigheter och att denna innehåller inkluderar frågor om vilseledande. I inkommen dokumentation framkommer att skolans huvudman har centrala riktlinjer för bedömning och betygssättning som huvudmannens samtliga skolor ska följa och i dem ingår frågor om rättigheter och skyldigheter. Enligt såväl rektorn som lärarna och eleverna får alla elever information om vad som ligger till grund för betygssättning. Rektorn och lärarna uppger att de informerar eleverna om vad som gäller kring hur deras kunskaper ska bedömas och betygsättas samt tydliggör att betygssättningen bygger på en sammanvägd bedömning av många olika elevprestationer. Enligt rektorn får eleverna informationen primärt av sin mentor, men även av rektor i samband med skolstart. Vidare framkommer i inkommen dokumentation att skolan har gemensamma skolregler som bland annat rör frågor om fusk, att fusk inte accepteras och att konstaterat fusk leder till påföljder som utgår från en konsekvenstrappa. Rektorn uppger att de reviderar skolreglerna varje läsår samt att hen uppmanar lärarna att gå igenom skolreglerna, inklusive konsekvenstrappan och förväntansdokument med eleverna varje läsår och vid

behov. Enligt rektorn ska eleverna få information primärt av den undervisande läraren om olika AI-verktyg och vad som utgör otillåten användning av AI utifrån skolämnets karaktär. Enligt konsekvenstrappan ska läraren vid fall av fusk ha ett samtal med eleven och skriva en incidentrapport. Därefter ska mentor samtala med eleven. Om eleven är under 18 år ska mentor ta kontakt med vårdnadshavare. Rektor ska sedan samtala med elev. Vid allvarliga incidenter får eleven först en muntlig varning, sedan en skriftlig varning och riskerar därefter avstängning vid fortsatta förseelser. I intervjuer med lärare och elever framträder en samstämmighet gällande hur skolan tillämpar konsekvenstrappan. Det framgår dock inte i reglerna huruvida lärare ska hantera fusk med olika frekvens och eller allvarlighetsgrad.

Det framgår vidare av granskningen att rektorn ser till att den information som skolan ger om vilseledande är väl avvägd och inte tar omotiverat stort utrymme från undervisningen. Enligt intervjuer med rektorn, lärarna och eleverna informerar lärarna företrädesvis om fusk i samband med introduktion vid utbildningens början, inför kursstart samt inför både informella och formella bedömningssituationer. Rektor gör regelbundna lektionsbesök för att följa upp detta. Lärarna säger att det inte sker någon större anpassning utifrån elevgrupp och årskurs samt att information om skolreglerna är relativt konstanta mellan elevgrupper och årskurser. Lärarna uppger däremot att de går igenom skolreglerna med alla elever, men med mest fokus för eleverna i år 1. Därefter repeterar de löpande för eleverna år 2 och år 3 och refererar bland annat till skolans förväntansdokument. Eleverna uppger därtill att de anser att lärarnas information om vad som är tillåtet och vad som inte är tillåtet är ganska relevant för dem. De uppger också att vissa saker som lärarna tar upp kanske inte är så nödvändigt, men att det är bra eftersom det finns elever som fuskar.

Rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna konsekvent tillämpar gemensamma förhållningssätt gällande fusk.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna tillämpar de gemensamma förhållningssätt för skolenheten som rektorn och lärarna kommit överens om. Såväl rektorn som intervjuade lärare uppger att skolans gemensamma förhållningssätt gällande fusk är kända bland lärarna och att det råder samsyn kring dem. Lärarna uppger att de är överens om vad som är fusk och inte fusk men att gränslinjen för vad som är tillåtet gällande användning av AI-verktyg kan skilja sig åt mellan olika skolämnen utifrån deras karaktär, vilket eleverna bekräftar. Exempelvis inom ämnet bild, svenska och engelska anser lärarna att de flesta former av användning av AI-verktyg är att betrakta som fusk, men inom programmering behöver det inte vara fusk att använda AI, så länge det framgår hur eleverna använt AI.

Rektorns arbete för att lärarna ska informera eleverna om vad som gäller vid vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna bedriver ett aktivt arbete för att göra information om fusk vid bedömningssituationer känd för eleverna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna informerar eleverna om betygssättning, rättigheter och skyldigheter gällande användning av AI-verktyg och fusk. Rektorn berättar att hen följer upp att informationen har nått eleverna genom avstämningar med lärarna vid medarbetarsamtalen och genom att göra lektionsbesök. Enligt såväl rektorn som lärare samt elever går lärarna igenom skolreglerna vid varje läsårs start, vid mentorstid en gång i veckan och mer specifikt inför genomförande av olika uppgifter och inför nationella proven samt vid behov. Lärarna uppger att de vid de tillfällena då tydliggör vad som är fusk och vad som inte är fusk och när får eleverna använda AI eller inte får använda AI, för att öka elevernas medvetenhet inför genomförande av olika bedömningssituationer.

Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetssätt på skolenheten för att hantera vilseledande samt för att de gemensamma arbetssätten ska vara kända bland lärarna.

Rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetssätt för att hantera vilseledande

Granskningen visar att rektorn endast till viss del verkar för att det ska finnas gemensamma arbetssätt på skolenheten för hur situationer där en eller flera elever vilseleder ska hanteras. Rektorn ser däremot till att de involverade får ett aktivt stöd i hur situationer där elever vilseleder ska hanteras.

Det framgår av granskningen att det finns gemensamma arbetssätt för hur lärarna och rektorn ska agera vid fusk. Av inkommen dokumentation och av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att skolan har aktuella skolregler som revideras varje läsår inklusive en konsekvenstrappa med sex generella steg för när elever bryter mot reglerna. I såväl intervjuer med elever och lärare som med rektorn framkommer att det råder en enighet kring vilka påföljderna blir vid konstaterat fusk. Enligt lärarna och eleverna bygger arbetet mot fusk på goda relationer och att det finns goda förutsättningar för att i samtal gemensamt reda ut olika frågor, exempelvis eventuellt fusk. I intervjuer med lärarna framkommer dock att det till stor del är upp till olika lärare och olika skolämnen att tydliggöra vad som är fusk och att skolans gemensamma riktlinjer vid tiden för Skolinspektionens granskning inte passar alla ämnen. Enligt såväl rektorn som lärarna finns det därtill ett behov

av tydligare dokumenterade gemensamma riktlinjer på skolan kring användning av AI och fusk med hjälp av generativ AI med hänsyn till olika skolämnens karaktär. De efterlyser tydligare nationella regler kring fusk med hjälp av generativ AI. Lärarna uppger att de fått förutsättningar av rektorn för att kunna lyfta och diskutera frågor om fusk men uppger att de saknar en handlingsplan som rör fusk. Lärarna tydliggör samtidigt att det är svårt att ha generella riktlinjer kring fusk som fungerar för alla skolämnena. Eleverna uppger att lärarna skulle behöva prata ännu mer med eleverna om vad som är tillåtet och inte, eftersom gränserna för vad som är tillåtet eller inte tillåtet är luddiga i flera skolämnen och att lärarna gör olika.

Rektorns arbete för att de gemensamma arbetssätten ska vara kända bland lärarna

Granskningen visar att rektorn verkar för att skolans gemensamma arbetssätt att hantera elevers vilseledande handlingar är kända bland lärarna.

Av granskningen framgår att rektorn har förankrat de gemensamma tillvägagångssätten gällande hantering av fusk hos lärarna. Enligt rektorn har skolenhetens lärare bra koll på de gemensamma arbetssätten. Detta bekräftas av intervjuade lärare som uppger att lärarna brukar gå igenom ordningsreglerna vid varje läsårs start. I inkommen dokumentation framkommer att regler om fusk är en punkt i skolans skolregler och att rektorn reviderar dessa tillsammans med all personal samt med eleverna vid varje läsårsstart. Av dokumentationen framgår dessutom att rektorn följer upp reglerna med de två arbetslagen två gånger per termin. Därutöver ingår det i skolans systematiska arbete om bedömning och betygssättning som leds av rektor och förstelärarna, att motverka och upptäcka fusk, bland annat elevers användning av AI. Rektor följer också upp detta under medarbetarsamtalen med alla undervisande lärare samt genom att göra lektionsbesök.

Lärarnas beredskap och arbetssätt

Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande samt lärarnas arbete för att utveckla sina bedömningssituationer.

Lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet med att utforma bedömningssituationer och underlag inför betygssättning och att de i det arbetet gör avvägningar för att minska risker för fusk.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar på flera sätt för att utforma bedömningssituationer inklusive gymnasiearbetet, så att de underlag de inhämtar inför betygssättning är tillförlitliga. Lärarna och eleverna uppger i intervjuer att eleverna genomför formella bedömningssituationer exempelvis skriftliga prov antingen analogt med papper och penna eller digitalt i en provplattform som de sätter i högsäkerhetsläge, för att minska risken för fusk. När det gäller enskilt arbete med inlämningsuppgifter så utformas uppgifter så att det ska vara möjligt att följa elevens process och på så sätt undvika att elever använder AI på ett otillåtet sätt, till exempel genom att lämna in hela uppgifter utformade av AI. Det handlar bland annat om loggböcker där eleverna loggar processen för sitt arbete. Eleverna uppger att i de estetiska ämnena som foto, film och redigering är det vanligtvis slutuppgifter där de får visa vad man kan och för att lärarna tydligt ska se om eleverna ligger på korrekt nivå. De gymnasieprogram på skolan som ingår i Skolinspektionens granskning består till stor andel av praktiska moment såväl muntliga presentationer såsom formella bedömningssituationer samt att eleverna får komplettera skriftliga prov med muntliga genomgångar för att lärarna ska kunna säkerställa tillförlitligheten i elevernas svar. När eleverna genomför gymnasiearbetet bokar handledarna och sakkunniga in återkommande avstämningsmöten för att kunna ha en kontinuerlig dialog med eleverna under processens gång och därmed undvika att eleverna lämnar in en färdig produkt i slutet av perioden som lärarna inte haft möjlighet att kontrollera.

Det framgår vidare av granskningen att lärarna ger en samordnad, välavvägd och enhetlig information till eleverna om skolans regler vad gäller fusk och hur reglerna är en grund för skolarbetet. Enligt lärarna diskuterar och utvecklar de skolans regler tillsammans med eleverna. Lärare och mentorer tar gemensamt ansvar för att informera eleverna i samband med terminsstart, medan undervisande lärare informerar eleverna specifikt i anslutning till formella bedömningssituationer. Enligt lärarna får eleverna information om hur deras kunskaper ska bedömas vid uppstart av nytt moment. Intervjuade elever uppger att det vid formella bedömningssituationer är tydligt vilka regler som gäller, exempelvis när de skriver prov i den låsta digitala provplattformen eller när de skriver nationella prov. Enligt eleverna är den information de får i stort sett likadan oavsett vilken lärare som ger den och tillräckligt utförlig.

Av granskningen framgår även att lärarna arbetar för att eleverna ska få förståelse för sitt eget ansvar kopplat till användandet av olika AI-verktyg. I intervju med elever framkommer att lärarna ofta pratar om vikten att eleverna lär sig själva och

att de inte ska använda AI och inte fuska, att de behöver lära sig på riktigt och inte fuska sig igenom utbildningen. Detta sker både under lektionstid och under mentorstiden. Vidare uppger eleverna att lärarna ofta pratar om att de behöver kunna göra saker själva om de ska plugga vidare samt att fusk på högskola är mer allvarligt än här på gymnasieskolan. Eleverna uppger även att lärarna ofta berättar att AI är ett bra hjälpmedel men att eleverna behöver lära sig grunderna först och att AI kan användas som sista hjälp i stället. Lärarna berättar att rektorn leder många diskussioner som rör kunskapssyn så som hur lärarna med säkerhet ska kunna avgöra att eleverna verkligen lärt sig samt vad det innebär att kunna. Enligt lärarna vill de se elevens kunskande vilket innebär att väga in mer än det som eleven gjort i en enskild uppgift. Lärarna berättar också att rektorn driver frågor som "Vad är kunskap?" Av intervjuerna med lärarna framkommer även att de arbetar för att ta fram andra sätt att undervisa och bedöma kunskaper på, till exempel hur eleverna ska kunna tänka kritiskt bland annat i relation till att AI tidigare var mer begränsande men nu mer kan fungera som ett studieverktyg. Några av de intervjuade eleverna uppger att lärarna brukar påminna om att AI inte alltid ger rätt svar. Intervjuade lärare berättar att de försöker förklara för eleverna att det inte är fruktbart för deras lärande att enbart kopiera text som AI har producerat. Enligt några lärare tydliggör de för eleverna att de endast får använda AI om de inte ska bedömas på uppgiften samt att de behöver förstå att den information de får från AI kan vara felaktig. Någon lärare säger att hen brukar påtala riskerna som finns och att AI inte alltid ger korrekta och tillförlitliga svar.

Lärarnas arbete för att utveckla sin bedömningspraktik

Granskningen visar att lärarna följer upp bedömningssituationer inför betygssättning för att i sin bedömningspraktik utveckla sitt arbete med att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att lärarna följer upp hur ändamålsenliga olika formella bedömningssituationer är samt hur väl olika uppgifter fungerar i syfte att motverka elevers vilseledande handlingar. I inkommen dokumentation framkommer att respektive lärare följer upp bedömningssituationer genom att ha muntliga efterföljande uppföljningar och framåtsyftande samtal med elever. Rektorn säger att genom att följa upp elevens kunskaper går det att ha en bra dialog kring syftet med hela utbildningen samt kring vikten av att bedömning sker på ett rättssäkert sätt och att läraren på så sätt kan upptäcka vad eleven faktiskt kan och vad det är för stöd som eleven behöver ha i det fortsatta arbetet. Rektorn uppger samtidigt att lärarna diskuterar provformatet inlämningsuppgiftens vara eller icke vara eftersom de behöver säkerställa att det är elevernas kunskap som framgår, vilket medfört att elevernas fysiska närvaro i skolan har blivit viktigare.

Det framgår vidare av granskningen att lärarna kontinuerligt arbetar för att utveckla sina förmågor att göra riskbedömningar i relation till teknikutvecklingen kring AI-användningen. Lärarna berättar att de allt oftare diskuterar och testar

olika lösningar i syfte att minimera risker för fusk, på grund av att den tekniska utvecklingen vad gäller AI-teknik går så fort framåt. Rektorn uppger att givet den snabba tekniska utvecklingen så är lärarna och skolan väl insatta i frågan och stärker fortlöpande sin kompetens genom utbildning. Rektorn berättar vidare att de vid skolenheten har återkommande samarbeten i kollegiet rörande förhållningssätt till digital teknik i skolarbetet, exempelvis kring generativ AI. Enligt lärarna uppmanas de av rektorn att själva vara aktiva att testa olika AI-verktyg för att på så vis bli mer kompetenta att motverka fusk, men de upplever att det är svårt att hålla sig uppdaterade i och med den snabba teknikutvecklingen. Lärarna uppger att de använder mycket tid att på egen hand förkovra sig, experimentera och utveckla arbetet att stärka sin beredskap att förhindra fusk. Bland annat genom att utveckla sina kunskaper om AI-användning som att testa nya AI-verktyg och reflektera kring AI-utmaningar den aktuella terminen.

Upptäcka och hantera vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas beredskap för att upptäcka och hantera situationer där elever vilseleder.

Lärarnas beredskap för att hantera situationer där elever vilseleder

Granskningen visar att lärarna har beredskap i form av strategier och arbetssätt för att upptäcka vilseledande och hantera situationer där det kan förekomma att elever vilseleder.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar aktivt för att ge eleverna kännedom om skolans arbetsgång om elever fuskat. Rektorn och lärarna berättar att de återkommande informerar eleverna om skolans konsekvenstrappa med dess påföljder. Eleverna bekräftar att lärarna ofta brukar tydliggöra vad som blir konsekvensen om någon elev blir påkommen att fuska. Eleverna uppger att lärarna exempelvis tydliggjort att de vid fall av fusk på prov inte använder den aktuella uppgiften som underlag i sin bedömning. Eleverna är också medvetna om att upprepat fusk kan leda till avstängning. Enligt intervjuade elever finns ett önskemål bland eleverna på skolenheten att lärarna är mer uppmärksamma på elever som fuskar med AI utifrån deras upplevelse det finns elever som fått högre betyg genom att ha fuskat utan att lärare reflekterat över sambandet mellan att de fuskat och deras betyg. Eleverna önskar också att lärare blir bättre på att hantera de elever som mot sitt nekande blir anklagade för att ha använt AI. Vidare uppger eleverna att de önskar att lärarna ökar sina kunskaper om AI.

Vidare framgår av granskningen att lärarna använder sig av strategier för att upptäcka vilseledande vid bedömningssituationer i lektionssalen. I intervjuer med lärare framkommer att skolan har investerat i en digital provplattform som har en

inställning för högsäkerhetsläge med syftet att minimera risker för fusk. Dessutom har skolan generella regler som specificerar vad fusk är, som revideras varje år utifrån samlade lärdomar under föregående läsår. Lärarna uppger att de inför olika bedömningssituationer gör strategiskt val, exempelvis varierar bedömningssituationer och låter eleverna få genomföra skriftliga prov analogt i stället för digitalt. En ytterligare strategi enligt lärarna är att inför ett skriftligt prov placera ut avskärmare och placera eleverna så att det blir svårare att tjuvkika på andra elever. I intervjuer med rektor, lärare och elever framkommer att lärarna konkret tillämpar insatser inför olika bedömningssituationer som att samla in mobiltelefoner, smartklockor, hörlurar och snusdosor från eleverna. Därtill kontrollerar lärarna om eleverna har med sig fuskappar eller om de skrivit något på underarmarna. Under genomförandet går lärarna runt i provsalen och håller uppsikt över eleverna och deras datorskärmar. Ibland är det flera lärare i provsalen som kontrollerar att ingen fuskar. I inkommen dokumentation framkommer att efter en bedömningssituation granskar lärarna elevernas dokumenthistorik genom att följa textens uppbyggnad för att se hur texten har arbetats fram för att upptäcka vilseledande beteende. Enligt rektorn lär lärarna känna sina elevers olika sätt att uttrycka sig på. Hen uppger att om läraren bedömer att elevens språk vid en enskild uppgift plötsligt har förändrats så är det en varningsklocka.

Granskningen visar även att lärarna har arbetssätt för att upptäcka plagiat och bedöma risken att elever tagit hjälp av AI-verktyg på ett otillåtet sätt för att generera innehåll till gymnasiearbetet eller andra uppgifter där eleverna arbetar utanför lektionstid. I intervjuer med lärare framkommer att lärarna har funktionen att antingen vara handledare eller sakkunnig under processarbetet för gymnasiearbetet. I den processen ingår att eleverna har en studieplan och att lärarna löpande följer upp processen och kontrollerar elevernas arbete. Lärarna frågar även eleverna om deras tankar kring arbetet för att säkerställa att eleverna har förstått det som de gjort och att de gjort arbetet själv. Lärarna använder en antiplagieringstjänst för att kontrollera texter och när eleverna jobbar i den digitala provplattformen kan lärarna med hjälp av enlogg kan gå in och uppmärksamma när eleverna lämnat in uppgifter eller varit inaktiva. Vidare framkommer i intervjuer med lärare och elever att eleverna skriver loggbok som att lärarna går igenom och diskuterar tillsammans med eleverna. I intervju med elever framkommer att de dokumenterar arbetsprocessen, från idé till färdig produkt samt beskriver hur de använt AI. Detta gäller särskilt praktiska uppgifter, exempelvis bildredigering. Enligt eleverna är detta ett gemensamt arbetssätt som inte skiljer sig mellan olika lärare. Eleverna får inte arbeta alltför mycket hemma, exempelvis i programmering, eftersom lärarna vill kunna bedöma arbetet utifrån sådant som genomförts under lektionstid. Eleverna uppger vidare att arbete utanför lektionstid i första hand förekommer när de inte hunnit färdigt med en

uppgift under lektionerna och för att komma i kapp eller slutföra påbörjade uppgifter såsom skrivuppgifter, inlämningar eller praktiska moment.

Det framgår också av granskningen att lärarna har god uppmärksamhet i samband med nationella prov i syfte att minska riskerna för fusk. Lärarna berättar att de ogiltigförklarar uppgifter, delprov eller ett helt nationellt prov vid konstaterande av fusk. Enligt rektorn följer lärarna Skolverkets riktlinjer avseende hur de ska hantera nationella provresultat där fusk förekommer. Lärarna uppger att de inte kan beakta resultatet från proven i de fall elever vilselett och då får eleven skriva ett ersättningsprov. Om eleven inte gör det får eleven inte något betyg på provet, vilket i sin tur påverkar betygssättningen på den aktuella kursen. Vidare framgår av intervjuerna att lärarna vid genomförandet av de nationella proven exempelvis har fler provvakter och säkerställer att elever inte har tillgång till mobiltelefoner eller annan teknisk utrustning som kan användas för att vilseleda. Lärarna berättar också att de har uppsikt över eleverna vid genomförandet av proven så att eleverna inte sneglar på varandra, använder fusklappar eller lämnar provsalen för att göra toalettbesök. Enligt intervjuade lärare är det muntliga delprovet i svenska problematiskt eftersom eleverna i förväg ska förväg förbereda sig på egen hand inför att genomföra en argumentation. Lärarna pekar ut det muntliga delprovet i svenska som ett tydligt riskmoment kopplat till fusk.

Av granskningen framgår avslutningsvis att lärarna tillämpar gemensamma arbetssätt för hur de ska hantera fall där elever ertappas med fusk. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärarna är i stort förtrogna med de fastställda skolreglerna och agerar utifrån skolenhetens konsekvenstrappa när elever ertappas med fusk. Eleverna bekräftar att skolreglerna är väl förankrade. Lärarna uppger att det är mycket upp till olika lärares undervisning utifrån olika skolämnens karaktär som avgör vad som är fusk. Både lärarna och eleverna berättar att om en lärare ertappar en elev med att fuska vid genomförande av en uppgift eller ett prov så agerar läraren genom att inte beakta den uppgiften eller det provet som ett tillförlitligt bedömningsunderlag. Enligt lärarna är vad som är att betraktas som fusk mycket upp till den enskilde lärarens och skolämnens karaktär. Vid konstaterat fusk samtalar läraren först med eleven kring den aktuella uppgiften, med fokus på att uttrycka oro kring möjligheten att kunna bedöma elevens kunskaper. Därefter får eleven göra om uppgiften eller provet vid ett annat tillfälle. Enligt rektorn är det frekvens och allvarsgrad som avgör vilka slags åtgärder som lärarna vidtar när de upptäcker fusk och att lärarna alltid gör en bedömning av vilken nivå i konsekvenstrappan som de ska använda. I intervjuer med lärarna bekräftar de rektorns utsaga och uppger att de gör överväganden och hanterar ärenden beroende på deras frekvens och allvarsgrad. Om det exempelvis rör sig om en mindre allvarlig och enstaka händelse så har lärarna samtal med påkomna elever och samtalar om innehållet i uppgiften. Vid behov för lärarna även samtal med kollegor för att utröna om fusket är vanligt

förekommande i andra ämnen. Är händelsen frekvent och av större allvarsgrad, då driver lärarna ärendet vidare och eleven får ha samtal med mentor och därefter korrigerande samtal med rektorn. Lärarna berättar att det handlar om fingertoppskänsla kring uppsåtet. Dock saknas anvisningar om frekvens och allvarsgrad i skolenhetens konsekvenstrappa. Såväl intervjuade lärare som elever uppger att inget ärende på skolan har lett till avstängning och att det rör sig om väldigt få fall av fusk på skolan. Enligt lärarna är det ett fåtal elever som upprepat fuskar och att det då rör sig om elever som upplevt tidsnöd eller inte förstått att de har fuskat. Lärarna uppger att de i sådana situationer har en dialog med elever om vad som är tillåtet eller ej och enstaka elever har fått korrigerande samtal med rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

Rektorn ser till viss del till att det finns gemensamma arbetssätt om hur situationer där en eller flera elever vilseleder ska hanteras

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande del:

- Tydliggör gemensamma arbetssätt om hur lärarna ska hantera situationer där en eller flera elever vilseleder med otillåtet användande av AI-verktyg i olika skolämnen.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor.¹ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation.² I kommentarerna till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning framhålls att rektorn har en central roll för lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Betygssättning bygger på att läraren har mandat att göra professionella bedömningar. För att sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper vid tiden för betygssättning behöver lärare ges förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.³ Enligt skollagen ska det finnas skolregler för varje skolenhet. Reglerna ska innehålla skolgemensamma förhållningsregler som syftar till att upprätthålla trygghet och studiero. I skolreglerna ska det ingå en plan för konsekvenser vid överträdelser av reglerna. Rektorn ansvarar för att reglerna tas fram och beslutar om dem och att det på skolenheten finns gemensamma rutiner och förhållningssätt för arbetet med att upprätthålla reglerna. Skolreglerna ska förankras hos eleverna. Reglerna och hur de efterlevs ska regelbundet följas upp. Det ska även finnas ett förväntansdokument för varje skolenhet.

Förväntansdokumentet ska bland annat innehålla information om innehållet i skolreglerna och om skolenhetens gemensamma rutiner och förhållningssätt i arbetet med att upprätthålla skolreglerna. Dokumentet får även innehålla annan information som är relevant för att förtydliga de ömsesidiga förväntningarna mellan skolan och eleverna respektive skolan och vårdnadshavarna. Rektorn ansvarar för att förväntansdokumentet tas fram. Elever och vårdnadshavare ska under varje läsår informeras om innehållet i förväntansdokumentet.⁴ Vidare anger skollagen att en rektor eller en huvudman har möjlighet att stänga av en

¹ 2 kap. 9 § skollagen

² 2 kap. 10 § skollagen

³ Skolverket (2025). *Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning*. Stockholm: Skolverket. SKOLFS 2022:417, s. 23.

⁴ 5 kap. 5–5b §§ skollagen

elev som försöker vilseleda vid bedömningen av elevens kunskaper och måluppfyllelse i de frivilliga skolformerna.⁵

Av granskningen framgår att det på skolenheten finns en gemensam arbetsgång för hur lärarna och rektorn ska agera vid fusk samt att hantering av fusk utgör en punkt i enhetens skolregler. Rektorn och personalen följer upp och reviderar skolreglerna regelbundet och förankrar dem med eleverna. Därutöver är samtal och diskussioner om vilseledande en central punkt inom lärarkollegiet i anslutning till det gemensamma arbetet för rättssäker bedömning. Det finns dock vissa oklarheter i skolans regler gällande hur lärarna ska agera då de upptäcker att en elev försökt fuska vid en bedömningssituation, exempelvis med hjälp av otillåten AI-användning. Detta leder till att det skiljer sig hur olika lärare tillämpar den gemensamma arbetsgången. Bland annat framgår det inte tydligt i den konsekvenstrappa som ingår i reglerna huruvida lärarna ska hantera fusk utifrån frekvens eller allvarlighetsgrad. Därvid skiljer sig gränserna åt mellan olika skolämnen för vad som är tillåtet och inte gällande användning av AI-verktyg, vilket eleverna uppfattar som otydligt. I praktiken är det upp till varje enskild lärare att utifrån det aktuella skolämnet tydliggöra vad som är fusk. Det finns en uppfattning bland skolenhetens lärare att skolans gemensamma riktlinjer gällande hantering av fusk och otillåten användning av AI-verktyg inte helt är anpassade för alla skolämnen. Såväl rektorn som de intervjuade lärarna och eleverna uttrycker uppfattningar om att skolenhetens riktlinjer gällande AI-användning behöver blir tydligare så att de tar hänsyn till de olika skolämnenas karaktär och så att lärarna kan tillämpa dem mer likvärdigt inom skolenheten. Att det för eleverna framstår som otydligt hur AI-verktyg får användas vid bedömningssituationer i olika ämnen kan öka risken för fusk och ger eleverna sämre förutsättningar att ta ansvar för sina studieresultat.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tydliggör gemensamma arbetssätt för hur lärarna ska hantera situationer där en eller flera elever vilseleder med otillåtet användande av AI-verktyg. Det kan exempelvis handla om en dokumenterad handlingsplan eller liknande, men även om överenskomna tillvägagångssätt mellan rektorn och lärarna. Ett sätt kan vara att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar skolreglerna med exemplifieringar som beskriver tillåten och otillåten användning av AI-verktyg samt andra exempel på vad som är fusk. Exemplifieringarna kan utgå från respektive skolämnens karaktär och uppdateras regelbundet med tanke på den snabba tekniska utvecklingen. Skolverket har material som kan användas i detta arbete: [Från bedömningar till betyg - Skolverket](https://www.skolverket.se/prov-och-betyg)⁶.

⁵ 5 kap. 17 § skollagen

⁶ Skolverket (2025). Från bedömningar till betyg. < <https://www.skolverket.se/prov-och-betyg>

På Skolinspektionens vägnar

X Marcus Rönnegard

Beslutsfattare

Signerat av: Marcus Rönnegard

X Pia Almarlind

Föredragande

Signerat av: Pia Almarlind

I handläggningen av ärendet har även utredarna Anders Haglund och Boa Drammeh medverkat.

Bilaga 1: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Inom granskat område bedöms om verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande
- Samordnad information på skolan
- Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag
- Upptäcka och hantera vilseledande

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen intervjuade elever och personal på LBS Kreativa Gymnasiet den 3 september 2026. Intervjuerna genomfördes digitalt via länk av utredarna Pia Almarlind och Boa Drammeh.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av följande:

- två gruppintervjuer med åtta elever som studerar på teknikprogrammet och estetiska programmet år 2 och år 3
- två gruppintervjuer med åtta lärare som undervisar på teknikprogrammet och estetiska programmet år 2 och år 3
- en intervju med ansvarig rektor för skolenheten
- dokument som Skolinspektionen begärt in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från de digitala intervjuerna och getts tillfälle att yttra sig.

De samlade iakttagelserna från alla verksamheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2027.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionen ska granska verksamheters kvalitet

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁷

Betyg ska utgå från en bedömning av elevens kunskaper

I skollagen (2010:800) anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen). Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation (2 kap. 10 § skollagen). I förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (nedan Lgy25)⁸ anges att rektorn, som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan, har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgy25, avsnitt 2.6 Rektorns ansvar).

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas (3 kap. 16 § skollagen). Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (15 kap. 24 § andra stycket skollagen).⁹ Vid betygssättning i ett ämne

⁷ 26 kap. 20 § skollagen (2010:800).

⁸ Lgy25 gäller för utbildningar som påbörjas från och med 1 juli 2025. Se förordning (2024:662) om ändring i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025 (benämns Lgy11).

⁹ Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (SFS 2022:146).

på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl (15 kap. 25 a § skollagen).¹⁰ Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive ämne (Lgy25, avsnitt 2.5 Bedömning och betyg).¹¹

I gymnasieskolan får huvudmannen eller rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper (5 kap. 17 § första stycket 2 skollagen). En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § tredje stycket skollagen).

Elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har (Lgy 25, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter). Alla som arbetar i skolan ska i skolans arbete med normer och värden uppmärksamma de möjligheter och risker som den ökande digitaliseringen medför. Läraren ska klargöra skolans normer och regler och hur dessa är en grund för arbetet, och tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen (Lgy25, avsnitt 2.2 Normer och värden).

¹⁰ Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas.

¹¹ Äldre lydelse (Lgy11): Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs (SKOLFS 2022:13).